

این سینما هنوز نفس می کشد

ملیکا نصیری
گفت و گو

حسین قناعت کارگردانی است که طی این سال‌ها با ساخت فیلم‌هایی با محوریت کودک و نوجوان نشان داده که دغدغه بچه‌های سرزمینش را دارد. این را می‌شود از ساخت فیلم‌هایی چون «قهرمانان کوچک»، «سلفی با رستم»، «لازانیای»، «من و نگین دات کام»، «تپلی و من» و... فهمید. او سینمای کودک را خیلی خوب می‌شناسد و مولفه‌هایی که باعث می‌شود تا کودکان و خانواده‌هایشان را ترغیب کند تا فیلم را ببینند، به درستی می‌داند. «والدین امانتی» یکی دیگر از آثار او در حوزه کودک و نوجوان بوده که کار تهیه‌کنندگی و نویسندگی آن را نیز برعهده داشته و داستان دختر و پسر نوجوانی است که به دلیل شرایط اقتصادی خانواده، آرزوی زندگی بهتری را می‌کنند و در نهایت این آرزوها برآورده می‌شود و تجربیات تازه‌ای را با خود به همراه می‌آورد. در «والدین امانتی» سه موضوع رابطه کودک‌کان و والدین، تفاوت زندگی شهرنشینی و روستایی و رابطه انسان و محیط زیست، در قاب سینما به تصویر کشیده شده است. در انتخاب بازیگرانش نیز حسین قناعت، سراغ چهره‌هایی رفته که هم شناخته شده هستند و هم بازی در فیلم‌های کودک را تجربه کرده‌اند؛ بازیگرانی چون آناهیتا همتی، بهنوش بختیاری، بیژن بنفشه خواه، رامین ناصر نصیر، شبنم قلیخانی، شهرام قاندری، نادر سلیمانی، یوسف صیادی و بازیگران کودک‌کی چون غسل قرایی، سامیار محمدی و پارسیا شکوری. این فیلم از ابتدای خرداد در سینماهای کشور اکران شده و طبق آنچه که خود کارگردان گفته، این فصل برای اکران فیلم‌های کودک، فصل مناسبی است و امیدوار است با تعطیلی مدارس و برچیده شدن ویروس کرونا از کشور، استقبال از این فیلم و فیلم‌هایی با موضوع کودک و نوجوان بیشتر و بیشتر شود. هر چند در سال‌هاست این سینما مغفول مانده و نه در ساخت کسی سرمایه‌گذاری می‌کند و نه حتی اولویت سینماداران در اکران است. با این حال هستند هنوز کسانی که برای کودکان کار می‌کنند و امیدوارند این شرایط بهتر شود. به بهانه اکران فیلم «والدین امانتی» حسین قناعت کارگردان و تهیه‌کننده و رامین ناصر نصیر بازیگر این فیلم، گفت‌وگویی را با روزنامه صبا انجام داده‌اند و از این فیلم و سینمای کودک و دغدغه‌هایی که وجود دارد سخن رانده‌اند.

در هر صورت من فیلمساز مستقل به حساب می‌آیم و تامین هزینه تبلیغات برابرم سخت است، اما اثر دولتی دیگری که هم‌زمان با ما اکران شده توانسته تعداد کثیری از بیلبوردهای خیابان‌ها را از آن خود کرده و تبلیغ کند و ما از جایی حمایت نداریم در نتیجه تلاش ما بر تبلیغات در فضای مجازی متمرکز شده است. در نهایت سینمای کودک در ایران بسیار کوچک است و این گونه نیست که اسپانسر بیاید و برای تولید محصولاتی مثل عروسک یا دفتر با کاراکترهای موجود در فیلم‌ها هزینه کند. باید به این نکته هم اشاره کنم که در فیلم‌های من شخصیت‌ها کودک هستند و از عروسک استفاده نمی‌کنم. در کل این اتفاق هم زمانی رخ می‌دهد که قهرمان قصه، عروسک باشد.

با گسترش تکنولوژی، دنیای کودک امروزی بسیار متفاوت‌تر از زمانی است که شما کودک بودید. کودک امروز به بهترین آثار کودک جهان دسترسی داشته و بسیار باهوش است. شما به عنوان یک فیلمساز کودک چگونه به دنیای کودکان امروز نزدیک شده و آن‌ها را درک می‌کنید تا بتوانید برایشان اثری تولید کنید که مورد پسندشان قرار بگیرد؟

من دختری نوجوان دارم که بسیار اهل کتاب و سینما است در نتیجه با دنیای کودکان از نزدیک مواجه هستم و آن را می‌شناسم. جدا از این، کودک درون خودم نیز بسیار نوجوان است. سعی من استفاده از فانتزی و عنصر خیال در قصه‌ها است و فکر می‌کنم این عامل نه تنها کودک که همه اعضای خانواده را جذب می‌کند.

همواره پیرامون مشکلات و سختی‌ها در حوزه سینمای کودک ما بحث‌های فراوانی وجود دارد. اما با وجود این سختی‌ها شما قاطعانه در حوزه کودک مشغول به کار هستید. چرا این حوزه را برای کار خود مناسب می‌دانید؟

کودک درون من هنگام کار در سینمای کودک خوشحال‌تر است. زمانی که کار کودک می‌کنم جوری لذت می‌برم که گمان نکنم نمونه این عشق را بتوانم در حوزه‌ای دیگر پیدا کنم، اما باید بگویم که کمی خسته هستم و

آقای قناعت! در «والدین امانتی» دو طبقه اجتماعی فرودست و ثروتمند را شاهد هستیم. ضمن این که فیلم به مسئله حفظ محیط‌زیست نیز توجهی ویژه نشان می‌دهد. هدف شما از ساخت این اثر انتقال همین مفاهیم به کودکان و نوجوانان بود؟ به نظر شما یک اثر سینمایی تا چه میزان می‌تواند در روند پرورش و تربیتی کودکان تأثیرگذاری کرده و مفاهیم مهم انسانی را به آن‌ها آموزش دهد؟

اولین مسئله‌ای که به هنگام نگارش هر قصه‌ای برای من مهم است، قابلیت سرگرم کردن کودکان است. در فیلم‌های من همواره قهرمان قصه، کودکان هستند. بعد از لحاظ کردن این دو مورد در قصه به این موضوع فکر می‌کنم که قرار است اثری که ساخته می‌شود چه پیامی را به کودک القا کند. در «والدین امانتی» بیش از هر چیز موضوع احترام به خانواده و محیط‌زیست و مفهوم اتحاد و وحدت بچه‌ها مطرح است.

در سینمای کودک همواره بحث فیلم‌های برای کودک که مخاطب هدفشان کودکان هستند و سرگرم شدن آن‌ها را مد نظر قرار می‌دهند و فیلم‌های درباره کودک که مخاطب آن‌ها بزرگسالان است و مشکلات، دغدغه‌ها و ترس‌های بچه‌ها را به آن‌ها نشان می‌دهد، مطرح است. شما خودتان را فیلمساز برای کودک یا درباره کودک می‌دانید؟

من به جنسی از سینما علاقه دارم که محصولش برای تمامی اعضای خانواده باشد و حتی بزرگسالان را هم سرگرم کند. در «والدین امانتی» هم تلاش ما متمرکز بر همین اصل بود و تلاش کردیم فیلم هم کودک و هم بزرگسال را سرگرم کند.

در بخش تبلیغات برای ایجاد اشتیاق در مخاطب برای تماشای فیلم چه تمهیداتی اندیشیده‌اید؟ چون کودک با قهرمانان فیلم‌های مورد علاقه‌اش زندگی می‌کند شاید بتوان گفت آن جنس از سینما قابلیت سرمایه‌گذاری بالایی داشته باشد. یعنی خارج از عرصه فرهنگی هم با تولید محصولاتی درباره قهرمانان فیلم می‌توان سرمایه‌گذاری کرد. شما به این موضوع فکر نمی‌کنید که برای مثال دفتر، عروسک یا کوله‌پشتی با طرح قهرمان‌های فیلم‌ها بتوان ساخته شود؟

جذابیت سینمای کودک رفته رفته برایم کمتر می‌شود. شاید هم در آینده ناخواسته به سراغ سینمای دیگری رفتم. ولی آنچه مسلم است اینکه عشق به بچه‌های سرزمین‌مان همواره به من احساس آرامش می‌دهد.

فیلمبرداری کار شما مربوط به دوران باندمی و شرایط سخت کرونایی می‌شود. در آن هنگام فیلمبرداری کار شما متوقف شد؟ با چه چالش‌هایی روبه‌رو بودید؟

به دلیل شیوع ویروس کرونا، فیلمبرداری کار ما دو بار متوقف شد. هنگامی که کار را با رعایت پروتکل‌های بهداشتی دوباره از سر گرفتیم در یک مدرسه مشغول به فیلمبرداری شدیم که ناگهان در میانه کار یکی از عوامل گفت ما را در یکی از شبکه‌های آنور آبی نشان دادند! ماجرا از این قرار بود که یکی از همسایگان آن مدرسه از بالکن خانه خود از کار ما فیلم گرفته و برای آن شبکه فرستاده و گفته است که این‌ها در شرایط سخت کرونایی و قرنطینه مشغول به کار هستند. این یکی از خاطرات عجیب و جالب برای ما به هنگام ساخت «والدین امانتی» شد. در پایان امیدوارم مردم به تماشای «والدین امانتی» بنشینند و من می‌توانم به آن‌ها نوید یک فیلم شاد، مفرح و سرگرم‌کننده را بدهم.

برای سوال پایانی، نظر شما درباره زمان اکران این اثر چیست؟ ماه خرداد زمان امتحانات پایان ترم نوجوانان است و شاید بشود به نوعی گفت که در این فصل تعداد مخاطب کمتر می‌شود. ضمن این که با رسیدن فصل تابستان و تعطیلی مدارس دیگر اردویی هم برای سینما آوردن دانش‌آموزان برگزار نمی‌شود. از این بابت نگرانی نداشتید؟

این فیلم با سرمایه شخصی و بدون کمک هیچ ارگان و سازمانی ساخته شده است. دو سال منتظر اکران بودیم بلکه بخشی از سرمایه سرمایه‌گذاران از این طریق بازگردد لذا از زمان اکران فیلم ناراضی نیستم هر چند که می‌شد در شرایط بهتری اکران بگیرد. در اواخر خرداد ماه هستیم و امتحانات بچه‌ها رو به اتمام است. امیدوارم خانواده‌ها برای تماشای این فیلم به سینما رفته و لذت ببرند.

حسین قناعت:
کودک درون من در سینمای کودک خوشحال‌تر است

